

OMUME ONYEKRAIST N'ỤLỌ NA NÁ NZUKỌ KRAIST

Ndi Efesọs 6:1-4

IHEÒMỤMỤ 356

Nke Ndị okenye

AMAOKWU IBUN'ISI: “Ma ugbu a, umum, gēnum nti: n’ihi na ndi ihe nāgara nke-oma ka ndi nēdebe uzom nile bu” (Ilu 8:32).

I Ọlụ nke Dịrị Ụmụ na Ndị Nnenanna

- 1 Ọ bụ ihe ziriezi na ụmụ gaaña ntị okwu ndị mụrụ ha nime Onyenwe anyị, Ndi Efesọs 6:1; Ilu 23:22; Ndi Kọlọsi 3:20.
- 2 Ọ bụrụ na ha asọpuru nna ha na nne ha, enwere nkwa ekwere ha ha pụrụ ibi ogologo ndụ ma new kwa oñu, Ndi Efesọs 6:2, 3; Ọpupu 20:12; Deuteronomi 5:16; Jeremaia 35:18, 19; Matiu 15:4.
- 3 Ndị nnenanna kwesiri idị nrò n’ebe ụmụ ha nọ, ma zụlite kwa ha n’ituegwu Onyenwe anyị, Ndi Efesọs 6:4; Detueronomi 4:9; 11:19; Abù Oma 78:4-8; Ilu 22:6; 29:17.

NKỌWA DỊ ICHEICHE

Èzínaụlọ ahụ

Baibul kwuwara ya nọọ nkeoma ihe banyere ọlụ dirị ndị nne na nna n’ebe ụmụ ha nọ na ọlụ dirị ụmụ n’ebe ndị mụrụ ha nọ. Ọ bụ Chineke tọrọ ntọala èzínaụlọ ọ bụla. Chineke dokwara ya ka ọ bụrụ otù. Chineke huru site ná mmalite na ọ dighi mma ka nwoke ahụ nnọọ náání ya, O wee nye ya onye inyeaka kwesiri ya. Agwara anyị na ụmụ bụ ihe nketa nke naesi n’aka Chineke.

Ọlụ dị ukwu dirị ndị nnenanna. “Dịka èzínaụlọ si dị, otú a ka mba dị kwa.” “Èzínaụlọ bụ idjike nke mba. Otú ilu mgbe ochie naadusụ si: “Aka ahụ nke naeku nwa bụ aka naachi uwa.” Ọ bụrụ na èzínaụlọ anyị dị icheiche aburu ihe ekewaraekewa, na mgbe naadighi anya anyị gaenwe obodo nke kewaraekewa. Ọ bụrụ na anyị ewue èzínaụlọ nke dị ike nke naatu kwa egwu Chineke, anyị gaenwe mba nke onye iro ọ bụla naapughi ikwada.

Mgbe Chineke, na Ụmụ Israel gbara ndụ site n’aka Moses, ha gaje iputa n’iru Ya -- Ndiisi ha, ndiokenye, ndiodoziokwu, na ndikom Israel niile, ndinyom ha, ụmuntakiri ha, na ndiobia (Deuteronomi 29:9-12). Èzínaụlọ ahụ niile gaeche onweha n’iru Chineke ife Ya ofufe. Mgbe Joshua bara n’ala Kenean, o wuru ebe ichuaja n’Ugwu Ibal wee sure aja nsureoku na aja udo di icheiche. O wee deputa ufodu nime Iwu Moses n’elu mbadamba nkume ndi ahụ n’iru Ụmụ Israel niile. Mgbe ahụ o wee gputa okwu niile nke Iwu ahụ nye mkpokota niile nke Ụmụ Israel, ma ndinyom, ụmuntakiri na ndiobia niile nke nọ n’etiti ha (Joshua 8:30-35). Chineke tọrọ ukpuru nke ofufe nye èzínaụlọ ahụ niile.

N’oge nke Kraist, ndi nnenanna chorọ ikpotara Jisọs ụmụ ha ka O wee gozie ha. Ndị naesozọ Ya baara ha mba wee choọ kwa ichupu ha, ma Jisọs siri: “Kwenu ka ụmụ ntakiri bjakutem; unu egbochila ha: n’ihi na ala-eze Chineke bu nke ndi di otú a.” (Guọ Mak 10:13-16). Anyi naahu na ozizi niile nke Jisọs naeso iheatu nke Iwu ahụ n’ikpotu ụmuntakiri n’ulo Chineke ife ofufe. Lee otu o si buru ihe kwesirikwesị ka ụmuntakiri buru ndi gaanọ nwayoọ ná nsopuru n’ulo choochi! Ekwesiri ime ka ha mata site n’iheatu nke ndi muru ha na kwa site n’idu ha odu, ka ha mara n’ezie na ha nọ n’iru Chineke.

Okpukpe nke Èzínaụlọ

Ukpuru ozọ nke Chineke naagozi bu ofufe nke èzínaụlọ. N’èzínaụlọ nke ndi Kraist nke mgbe ochie, ndi nnenanna naakpokota ụmụ ha otu ugbu maobu ugbu abuo n’ubochi wee guoro ha Okwu ahụ ma kpee kwa ekpere. Lee otu o si buru ngozi izilite mmadu n’èzínaụlọ di otu ahụ! Anyi apughi ikwere na otutu ndi naekweghi na Chineke naetoputa site n’èzínaụlọ ebe ihun’anya Chgineke naebi na n’ebe ndi nnenanna naalusi ọlụ ike izi ụmụ ha Okwu Chineke.

N'okpuru iwu, ezinaulo o bula aghaghi inu ma rube kwa isi n'Okwu niile nke Chineke: "Nuru, Israel; JEHOVA, bu Chineke-ayi, JEHOVA bu otu: I gwere kwa obi-gi nile, were kwa nkuru-obi-gi nile, were kwa ike-gi nile, hu Jehova, bu Chineke-gi n'anya, Okwu ndia, nke mu onwem nnye gi n'iwu ta, gadikwasi kwa n'obi-gi: I gyesi kwa ike izi ha umu-gi, I gkwu kwa okwu banyere ha mgbe i nandu n'ulo gi, na mgbe i neje ije n'uzo, na mgbe i ndina ala, na mgbe i nbili oto" (Deuteronomi 6:4-7).

O bu olo diri ndinnenanna izi umu ha Okwu Chineke n'ezinaulo n'eseughika. Otutu mmadu naarapu nke a n'aka onye nkuzi Ulokwukwo nke Ubochi ukò maobu onye naekwuokuwa Chineke n'ubochi ukò. Chineke kwuru ihe banyere Abraham si: "N'ihu na amawom ya, ka o we nye umu-ya na ulo-ya, ndi ganchi ya, iwu, ka ha we debe uzo JEHOVA, ime ezi omume na ihe ekpere n'ike; ka JEHOVA weta n'isi Abraham ihe O kwuru banyere ya" (Jenesis 18:19). Anyi puru ihu n'ebe a udi ntukwasioji nke Chineke nwere n'ebe Abraham no. O nwere udi ntukwasioji ahụ n'ebe anyi no n'ubochi taa?

Otu nime iheojò di icheiche nke ogbo a bu na umu naachi ndi muru ha kama ndi muru umu ichi umu ha. Le otu ndi naeme iheojò si di otutu dika ihenlputa nke omume ndia! Anyi maara ihe banyere ikpe Chineke nke dakwasiri Ilai, onye nchaja, mgbe umu ya ndikom naewetara onweha nkocha ma o **gbochighi** ha. O buru na Chineke etinyewo umu ntakiri n'aka onye o bula ileketa o bu ihe agaewere obiumeala na ezi nleruanya mee. Ha nwere mkpuruobi naadighi anwanwu n'ihu nke a agaghi ekwe ka ha tolite naejghari n'okporozo dika ndi naenweghi ebeobibi na ndi anaejighi Okwu Chineke zuputa.

Olu Diri Ndinenna N'ebe Umu ha no

"Ndi bu nna akpasu-kwa-la umu-unu iwe." Akuziri ya nkeoma nime Baibul ihe banyere iduzi na inye umu ntakiri ahuhu. Mmehie ahụ eburu puta uwa nke amuru umuntakiri nime ya gaeduba ha nime mmehie na ndu ojo di icheiche ma o buru na ndinnenanna akpoghi ya olo diri ha ileketa na igbochi ha nime ha. Iduzi umu ntakiri choro amamihe di ukwu na ihun'anya nke Chineke. Ufodu ndi nenna naabara umu ha mba ike ike naeti kwa ha aka mgbe niile nke foduru ihe nta ka o di njo kariya enyeghi ha ahuhu maqli. O buru na ndinnenanna gaakpobata umu ntakiri ha n'ebe nzuzo ha ma were ihun'anya na obioma kowaara ha ihe di iche n'etiti iheoma na iheojò, ha gaeme ka nwa ntakiri ahụ ghota nkeoma ihe mere eji enye ya ahuhu. Ndinenna ufodu na umu ha naekpeko ekpere n'otu tutu ha enye umu ha ahuhu, nke a kachasi mma mgbe nwa ntakiri ahụ toruoro ighota ihe nkeoma. N'otu ezinaulo, o di otu nwa ntakiri nwoke di arò irinaabuo nke kporo otu nwanji bi n'ulo ahụ asi, ma naagwa kwa ya okwu ojo. Nne ya naakpobata ya nime ulò naagwa ya na ya agaghi ekwe ka o naekwu udi okwu ahụ. Mgbe ahụ ha ekpee ekpere. Otù ubochi o kpobata ya nime ulò, nwa nta nwoke ahụ wee tie si, "nne, ekwubeghim ihe obula site na mgbe ahụ mu na gi kpesiri ekpere."

Ulokwukwo nke Ora Mmadu

Ulokwukwo anyi nile naeme dika agaasi na ha enwetawo umu anyi dika ihe nketa, ma naacho kwa ka arapuru ha ihe niile banyere ha kpmkam n'uzo agaesi naakuziri ha ihe. Ha edeputasiwo udi iheomumu nke ha gaenwe nke ndinnenanna bu ndi Kraist naapughi ikwenye n'uzo ufodu. Iteegwu, otu nime iheojò nke ubochi taa ka anaakuzi n'otutu ulokwukwo anyi niile. Udi uwe eji egwuegwuegwu (gymnastic) naemegide umaoma nke umu ntakiri anyi. Ufodu nime akwukwo nke naesi n'oba akwukwo anyi di icheiche abughi nri kwesirikwesị nye uche nke umuntakiri anyi ndi naetolite etolite. Naemegide umaoma nke umu ntakiri anyi. Ufodu nime akwukwo nke naesi n'oba akwukwo anyi di icheiche abughi nri kwesirikwesị nye uche nke umu ntakiri anyi ndi naetoliteetolite. Ufodu ndi webata n'ulo ha; ma o buru na ha abughi nke kwesiri umu ntakiri ahụ igu, ha gaenweghachi ha azu. Nenna o bula kwesiri ime nke a. Uche umu ntakiri anyi naadi dika ihe eji zuo ha si di.

Idi mfe nke Okwukwe

Mmuo nke nwa ntakiri di noo nrò. O buru na o dibeghi mgbe ndinnenanna duhiere nwa ntakiri, o gaenwe ezi ntukwasioji n'ebe ha no. Apuru izi umu ntakiri ihe banyee Jisos ngwangwa ha nwereike ikpo Aha ahụ. Okwukwe ha nke di mfe gaeme ka ihere mee ndi muru ha mgbe niile. Mgbe ufodu anaesite n'ekpere nke umu ntakiri gwò nenna ha nke aru naadighi ike. O naadi mfe imebi mmuo

nwa ntakiri, n'ihhi nke a ndinnenanna gaenwe ezi nleruanya otu ha gaesi naekwuokwu maobu naeme omume n'iru ha. Lee otu o si buru olu di ukwu bu izuputa nwa ntakiri, n'uzo o kwesiri iga!

Inupuru Ndi Nnenanna Isi

Pol n'akwukwo o degaara Timoti, kwuru na n'oge ikpeazu umu ntakiri gaabu ndi naenupuru ndi muru ha isi. Nime ezie-na ulo ole taa ka ana-ahu umu-ntakiri ndi na-erube isi? Naro ole-na-ole gara aga, ekwensu tuputara aghughu kachasi njo iji bibie umu-ayi nke na abatabeghi n'echiche na mbu. O ji nwayo bata n'obi ndi na-akuzi ihe ikuzi na o kwesiri ka umu-ntakiri nwere onwe-ha n'ime omume, iche echiche na ime otu o di ha mma, na o kwesighi ka egbochie ha, kama na ha kwesiri itolite na nrnrn nke onwe-ha. Obodo ayi na-aghwo mkpuru nke ihe ahu akworo luputara. O dighi mgbe mmebi-iwu bara uba dika o di n'ubochi taa. Otutu ndi na-emebiga ihe-oyo oko n'ubochi taa bu umu-ntakiri ndi na-erubeghi iri aru abuo na ato.

Anyi apughi ileli Okwu Chineke wee naenwe olileanya inwe umu di mma. Baijul siri: "Uche gbagoro agbago bu ihe ekekotaworo n'obi nwata; ma mkpa-n'aka nke ido aka-na-nti geme ka o di anya n'ebe o no" (Ilu 22:15) Ndu-odu nke di n'ihhe omumu ayi bu: "Umu naanu nti okwu ndi muru unu nime Onye-nwe-ayi: n'ihhi na nka bu ihe ziri ezi." Lee otu o si buru ihe naenye onu iga n'ezinaulo ebe anaakuziri umuntakiri irubeisi!

"Sopuru nna-gi na nne-gi (nke bu ihe mbu enyere n'iwu nke nkwa diri ya)". Mkwahahu bu, "Ka ihe we nagara gi nke-oma, ka i we di kwa ogologo ndu n'elu uwa." O bu ndi nnenanna ole noduworo ala ha na umu ha wee tugharia uche, wee naagwa kwa ha ihe banyere iwu ahuh na mkwah a di ebube nke Onyenwe anyi kwere? O naadiri umuntakiri nfe irubere Onyenwe anyi isi ma o buru na akuziiri ha ihe banyere irubere nnenanna isi n'ulo. Enwere otutu ihe atu di icheiche na Baijul banyere umuntakiri ndi ndu ha bu ihe nlereanya: Aisak, Josef, Samuel, Timoti, na ndi ozo.

Umu Dika Ihe Nlereanya

Anaado umuntakiri akananti ka ha cheta onye keworo ha mgbe ha di n'okorobia. "Obuna nwata neme ka amata ya site n'omume ya nile, ma olu-ya di ocha ma o zi-kwara-ra ezi" (Ilu 20:11)

Umuntakiri nwekwara olu nke ha gaalu n'Ozioma, anyi nwekwara iheatu nke naemetu n'obi banyere ufodu ndi Onyenwe anyi jiri kwue ihe banyere Chineke ma wetakwara ndi ozo onu na obiuto. Anyi naeheta ihe banyere nwatakiri nwanji ahuh adotara n'agha onye gwara onye ochiagha ukwu ahuh nke usundjagha Siria otu o gaesi chota ogwugwo n'ala Israel. O biara chota bughu naani ogwugwo nke aru ya kama o chotakwara nzoputa nye mkpuruobi ya.

Mgbe ahuh enwere nwatakiri nwoke bu Samuel onye nne ya ji chuo aja inye oge ya niile maka ijiozi n'ulo Chineke. O naejere onyenchuaja ozi n'Uloukwu Chineke, wee tolite buru ezi onyeamuma nke Chineke, onye naekpe ekpere mmeri nke ukwu, na onye nairitara Chineke mkpuruobi n'uru.

Enwekwara otu nwatakiri nwoke onye nyere Jisos nriehie ya, ka O were ya zuo igwe mmadu. Ihe ndia kwesiri igba umuntakiri ume irubere Onyenwe anyi na ndi muru ha isi.

Chee echiche banyere umuntakiri ahuh ndi so n'etiti igwe mmadu ahuh ndi naatusa igunkwu n'uzo mgbe Jisos naanokwasu n'elu inyinya naabanye nime Jerusalem na mmeri. Nu ka ha naeti n'olu umuntakiri nasis: "Hosanna diri Nwa Devid: Onye agoziri agozu ka Onye ahuh bu Nke nabia n'aha Onye-nwe-ayi" (Matu 21:9).

N'ubochi taa anyi naele anya Jisos ka O bia ozo. Lee udi onu umuntakiri ahuh gaenwe ndi n'ihhi na ha nwere obi diocha, ganu da opiike ahuh, wee tie si, "Hosanna diri Nwa Devid: Onye agoziri agozu ka onye ahuh bu Nke nabia!"

AJUJU DI ICHEICHE

- 1 Kwue ebe di icheiche nime Akwukwonso igosi na umuntakiri kwesiri ige nti n'okwu ndi muru ha
- 2 Olee ihe ufodu umuntakiri inupuru ndi muru ha isi naaluputa?
- 3 Guo kwa ihe mbu ahụ enyere n'iwu nke mkwa diri ya?
- 4 Kwue ya n'okwu nke gi ndumodu niile nke Moses nye ndi nnenanna banyere mgbe na ebe ha gaezi Okwu ahụ.
- 5 Kwue ya n'isi bu okwu niile nke Jisos kwuru banyere umuntakiri ibiakwute Ya.
- 6 Kpoo aha ufodu mmadu na Baibul ndi leziri ezinaulo ha anya nkeoma?